

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту
та зовнішньоекономічної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
аграрного менеджменту

_____ А. Д. Остапчук

“_____” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

адміністративного

менеджменту та

зовнішньоекономічної діяльності

Протокол №14 від “17” червня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ **Т.Л. Мостенська**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІКА СВІТОВОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 – «Менеджмент»; 075 – «Маркетинг»
(шифр і назва спеціальності)

факультет _____ аграрного менеджменту _____
(назва факультету)

Розробники: д.е.н., проф. Валерій Павлович Галушко
к.е.н., доц. Файчук Олександр Михайлович

Київ-2020

1. Опис навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА СВІТОВОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	07 – Управління та адміністрування (шифр і назва)	
Спеціальність	073 – Менеджмент; 075 - Маркетинг (шифр і назва)	
Освітня програма	«Менеджмент», «Маркетинг»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	(назва)	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	4
Семестр	5-ий	2-ий
Лекційні заняття	15 год.	4
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	-	-
Індивідуальні завдання	45 год.	80
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	7 год.	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета - підготовка фахівців «нової генерації», які були б здатні орієнтуватись в актуальних проблемах глобальної продовольчої системи, на основі чого приймати обґрунтовані рішення для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних агропродовольчих підприємств як на внутрішньому так і зовнішньому ринках. Це дозволить не лише забезпечити високу дохідність вітчизняного аграрного бізнесу, але й вирішити проблему забезпечення населення якісними і безпечними продуктами харчування за помірними цінами.

Завдання:

- з'ясувати роль та місце сільського господарства у структурі світової економіки;

- розкрити рівень забезпечення країн світу земельними, трудовими і матеріальними ресурсами;
- пояснити основні інструменти державної підтримки сільського господарства у розвинених країнах і країнах, що розвиваються;
- навчити студентів визначати економічну оцінку безбитковості виробництва аграрної продукції у різних країнах;
- розкрити особливості основних організаційних форм сільськогосподарського виробництва в країнах світу;
- проаналізувати кон'юнктуру світового ринку традиційних видів продукції рослинництва і тваринництва ;
- пояснити причини глобальної продовольчої проблеми;
- розглянути головні принципи виробництва якісних і безпечних продуктів харчування у світі;
- обґрунтувати вплив глобального потепління на економіку світового сільського господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- роль сільського господарства у світовій економіці;
- забезпеченість сільського господарства різних країн та регіонів земельними, трудовими і матеріальними ресурсами;
- відмінності у державній підтримці сільського господарства розвинених країн і країн, що розвиваються;
- економічну ефективність виробництва різних видів аграрної продукції в країнах світу;
- організаційні форми с.-г. виробництва в різних державах;
- кон'юнктуру світових ринків продукції рослинництва і тваринництва;
- рівень продовольчої безпеки у світі; гарантування якості і безпеки продовольства у світі;
- вплив глобальних змін клімату на розвиток економіки світового сільського господарства

вміти:

- визначати тип країни згідно частки аграрного сектору;
- розраховувати рівень забезпеченості та економічної ефективності використання земельних, трудових і матеріальних ресурсів у с.г. різних країн;
- визначати розмір державної підтримки с.г. виробника в різних країнах;
- обчислювати безбитковий обсяг виробництва продукції с.-г. підприємством;
- аналізувати тенденції на світових ринках основної продукції рослинництва і тваринництва.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК№3 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК№4 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК№9 - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.;

ЗК№13 - Здатність працювати в міжнародному контексті;

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК№2 - Здатність критично аналізувати й узагальнювати положення предметної області сучасного маркетингу;

ФК№3 - Здатність використовувати теоретичні положення маркетингу для інтерпретації та прогнозування явищ і процесів у маркетинговому середовищі;

ФК№10 - Здатність використовувати маркетингові інформаційні системи в ухваленні маркетингових рішень і розробляти рекомендації щодо підвищення їх ефективності.

1. Програма та структура навчальної дисципліни для:

повного терміну денної(заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Роль та основні складові ресурсного потенціалу сучасного світового сільського господарства												
Тема 1. Сільське господарство – ключовий фактор розвитку світової економіки	8	2	2			4		2				6
Тема 2. Земельні ресурси у світовому сільському господарстві	8	2	2			4		2				6
Тема 3. Трудові ресурси у світовому сільському господарстві	8	2	2			4						6
Тема 4. Матеріально-технічна база сільського господарства світу	6		2			4						6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>30</i>	<i>6</i>	<i>8</i>			<i>16</i>		<i>2</i>				<i>24</i>
Змістовий модуль 2. Державна підтримка аграрного сектору, оцінка ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та світові продовольчі ринки												
Тема 5. Державна підтримка сільського господарства у країнах світу	11	3	4			4		2				8
Тема 6. Економічна оцінка беззбитковості виробництва аграрної продукції	6	2	2			2		2				6
Тема 7. Організаційні форми сільськогосподарського виробництва в країнах світу	7	2	2			3						6
Тема 8. Світовий ринок продукції рослинництва	8		4			4						8
Тема 9. Світовий ринок продукції тваринництва	8		4			4						8
Тема 10. Глобальна продовольча безпека	8	2	2			4		2				8

Тема 11. Якість і безпека продуктів харчування у світі	6		2		4							6
Тема 12. Глобальне потепління та його вплив на сільське господарство	6		2		4							6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	60	9	22		29			2	4			56
Усього годин	90	15	30		45			90	4	6		80
Курсовий проект (робота) з _____ _____												
(якщо є в робочому навчальному плані)												
Усього годин	90	15	30		45			90	4	6		80

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організаційні форми сільськогосподарського виробництва в країнах світу	2
2	Світовий ринок продукції рослинництва	2
3	Світовий ринок продукції тваринництва	4
4	Глобальна продовольча безпека	2
5	Якість і безпека продуктів харчування у світі	2
6	Глобальне потепління та його вплив на сільське господарство	2
	<i>Всього</i>	<i>14</i>

5. Теми практичних занять

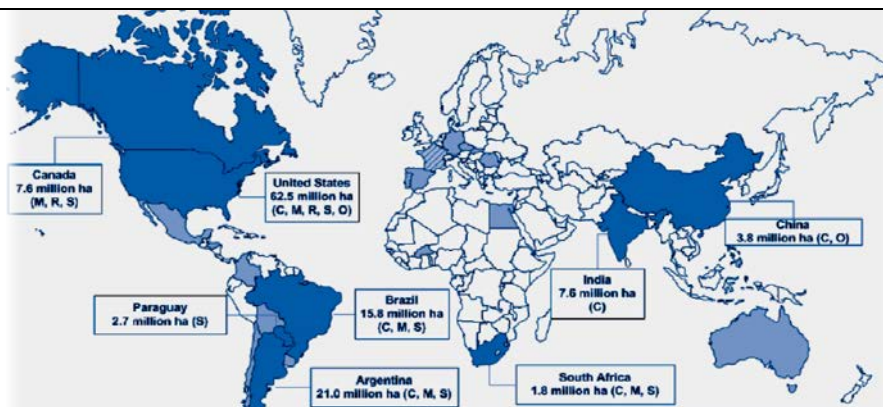
№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сільське господарство – ключовий фактор розвитку світової економіки	2
2	Земельні ресурси у світовому сільському господарстві	2
3	Трудові ресурси у світовому сільському господарстві	2
4	Матеріально-технічна база сільського господарства світу	2
5	Державна підтримка сільського господарства у країнах світу	4
6	Економічна оцінка беззбитковості виробництва аграрної продукції	2
7	Світовий ринок продукції рослинництва	2
	<i>Всього</i>	<i>16</i>

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів
для визначення рівня засвоєння знань студентами

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ													
ОС «Бакалавр» спеціальність/ 073 - «Менеджмент» 075 – «Маркетинг»	Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності <hr/> 2020-2021 н.р.	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № <u>1</u> з дисципліни «Економіка світового сільського господарства»	Затверджую Зав. кафедри <hr/> (підпис) Мостенська Т.Л. (ПІБ) «17» червня 2020 р.										
I. Залікові запитання /задачі													
1. Визначте рівень с.-г. освоєння земель і рівень розораності с.-г. угідь Швейцарії в 2016 р., якщо відомі площі: земель – 3951,6 тис га; с.-г. угідь – 1515,97 тис га; ріллі – 398,7 тис га; під багаторічними насадженнями – 25,05 тис га; пасовищ і сіножатей – 1092,23 тис га. На основі одержаних результатів поясніть, яка галузь сільського господарства Швейцарії (рослинництво або тваринництво) домінує в структурі виробництва?													
2. У чому полягає сутність довгострокової фермерської проблеми?													
II. Тестові завдання різних типів													
1. Поставте у відповідність кліматичні пояси до спеціалізації сільського господарства													
1	арктичний	А	масове землеробство										
2	субарктичний	Б	збирають два врожаї протягом року										
3	помірний	В	вирощують сірі хліби, ранню картоплю										
4	субтропічний	Г	вирощують кавове дерево, фінікову пальму										
5	тропічний, субекваторіальний, екваторіальний	Д	поширене оленярство										
2. В аграрному секторі якої країни використовується найбільша кількість тракторів? а) США б) Японія в) Китай г) Україна д) Ангола													
3. Розташуйте країни у порядку зростання продуктивності аграрної праці: <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr><td>1</td><td>США</td></tr> <tr><td>2</td><td>Бразилія</td></tr> <tr><td>3</td><td>Ефіопія</td></tr> <tr><td>4</td><td>Іран</td></tr> <tr><td>5</td><td>Танзанія</td></tr> </table>				1	США	2	Бразилія	3	Ефіопія	4	Іран	5	Танзанія
1	США												
2	Бразилія												
3	Ефіопія												
4	Іран												
5	Танзанія												
4. Вставте пропущене слово: Чим більший відсоток людей працює у сільському господарстві, тим величину доданої вартості створює працівник галузі протягом року													
5. Чи правильне твердження: Як правило, більш високий рівень внесення мінеральних добрив на гектар ріллі спостерігається в країнах Близького Сходу а) так б) ні в) частково													
6. За яким критерієм диференційовані країни світу на представленій нижче карті?													

7. Яка форма господарювання домінує в економічно розвинених країнах?

- а) сімейна ферма б) кооператив в) колективне господарство г) агрохолдинг

8. Чому дорівнює обсяг виробництва м'яса всіх видів у світі (станом на кінець 2017 р.)?

- а) 330 млн т б) 220 млн т в) 55 млн т г) 650 млн т д) 1 млрд т

9. Якого виду рослинних олій виробляється у світі найбільше?

- а) соняшникова б) ріпакова в) арахісова г) пальмова д) соєва

10. Які країни не належать до головних експортерів яловичини?:

- а) Україна б) Індія в) Бразилія г) США д) Австралія е) Німеччина

8. Методи навчання

Лекція – основна форма проведення аудиторних занять у вищому навчальному закладі, вона покликана формувати у студентів основи знань з відповідної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Економіка світового сільського господарства», а також зв'язок з іншими дисциплінами. Основне завдання лекційного заняття – викладання конкретних тем відповідно до програми навчальної дисципліни в логічній послідовності та взаємозв'язку.

Практичні заняття забезпечують закріплення та систематизацію теоретичних знань студентів та набуття ними необхідних навичок з питань особливостей національної економіки та інституціональних чинників та їх вплив на специфіку економічного розвитку.

Самостійна та індивідуальна робота є основним засобом засвоєння матеріалу у вільний від аудиторних занять час на основі вивчення законодавчих актів, навчальної літератури, додаткових джерел, поточної інформації. Окрім того індивідуальні завдання передбачають виконання студентами завдань науково – дослідного, творчого характеру. Ці завдання спрямовані на підвищення рівня підготовки і розвиток індивідуальних творчих здібностей обдарованих студентів.

9. Форми контролю

Контроль набутих знань здійснюється у таких формах: поточного контролю на практичних заняттях (опитування, тестування, виконання ситуаційних завдань), модульного контролю (контрольна робота після вивчення навчального матеріалу, об'єднаного в модуль чи змістовий модуль), підсумкового контролю - ПМК (поточний модульний контроль за підсумками вивченого матеріалу та пишеться залікова робота).

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. №1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R**_{дис} (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R**_{нр} (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Економіка світового сільського господарства: [підруч.] / [Галушко В.П. та ін.]; за ред. В.П. Галушко, В.К. Берегового. – К.: ЗАТ «Нічлава», ТОВ ЦТІ «Енергетика та електрифікація», 2011. – 1000 с.

2. Світове сільське господарство та продовольчі ресурси: Навч. посіб./ В.П. Галушко, О.М. Файчук, О.П. Комарніцька. – К.: ЦП «Компринт», 2011. – 241 с.

12. Рекомендована література

- основна

1. Економіка світового сільського господарства: [підруч.] / [Галушко В.П. та ін.]; за ред. В.П.Галушко, В.К. Берегового. – К.: ЗАТ «Нічлава», ТОВ ЦТІ «Енергетика та електрифікація», 2011. – 1000 с.
2. Світове сільське господарство та продовольчі ресурси: Навч. посіб./ В.П. Галушко, О.М. Файчук, О.П. Комарніцька. – К.: ЦП «Компринт», 2011. – 241 с.
3. Economics of world agriculture: [навч. посіб.] / О. М. Файчук, І. А. Міщенко. – К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2016. - 457 с.
4. Economics of world agriculture: [навч. посіб.] / О.М. Файчук, І.А. Міщенко. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. - 324 с.

- допоміжна

1. Діброва А.Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика. / А.Д. Діброва– К.: ВПД «Формат», 2008. – 488 с.
2. Доклад о мировом развитии 2008. Сельское хозяйство на службе развития / Всемирный банк / ред. Бондаренко А.В.; [пер. с англ.] – М.: Изд-во «Весь Мир», 2008. – 424 с.
3. Ішук С.І., Гладкий О.В. Соціальна та економічна географія. Теорія і методологія [навч. посіб]. – К.: ТОВ «Знання», 2015. – 335 с.
4. Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: [пер. с 14-го англ. изд.]. / К.Р. Макконнелл и С.Л. Брю. – М.: ИНФРА-М, 2005. – XXXVI, 972 с.
5. Міжнародний агробізнес: [навч. посіб.] / [Сіваченко І.Ю. та ін.]; за ред. І.Ю. Сіваченка, О.В. Захарченка. – К.: Центр учбової літератури, 2008. -266 с.
6. Трейси М. Сельское хозяйство и продовольствие в экономике развитых стран: Введение в теорию, практику и политику / М. Трейси – СПб: Экон. шк., 1995. – 431 с.
7. Уильям Р.Клайн. Глобальное потепление и сельское хозяйство, март 2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/rus/2008/03/pdf/cline.pdf>

Інформаційні ресурси:

1. Agricultural policy monitoring and evaluation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/agriculture/topics/agricultural-policy-monitoring-and-evaluation/>
2. FAO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/home/en/>
3. Food Outlook. Biannual report on global food markets [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/3/CA6911EN/CA6911EN.pdf>
4. International Federation of Organic Agriculture Movements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifoam.org/growing_organic/definitions/sdhw/pdf/DOA_Ukranian.pdf